Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Directorate

Sikkerhetsmelding

Mottakere av sikkerhetsmelding: (sett kryss)

☒	Sdir :	Sjøfartsdirektoratet
☐	A:	16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
☐	U:	Utvalgte utenriksstasjoner
☐	P:	Produsenter av utstyr evt. undergrupper
☐	O:	Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
☐	H:	Hovedorganisasjoner
☐	Kl.s.	DNV, LP – , BV – GL -, ABS Norge
☒	Andre:	Norsk Sjømannsforbund, Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag, Norsk Sjøoffisersforbund, Det Norske Maskinistforbund og Fiskebåtredernes Forbund

Nr.: 03-2005

Dato: 2005-02-07

Saksnr.: 200502149-1

Omkommet/antatt omkommet etter fall over bord fra mindre fiskefartøy

Hendelse:

Et fiskefartøy ble etter en leteaksjon funnet uten at eieren var om bord. Han er ikke funnet senere og antas å være omkommet etter å ha falt over bord under fiske. Fartøyet er en ênmannssjark.

I et annet tilfelle ble en ênmannssjark observert i det den gikk på grunn. Eieren var ikke om bord i fartøyet. Han ble senere funnet omkommet på ca. 30 m dyp, ikke langt unna der han skulle trekke garna. Det antas at eieren har falt over bord underveis til fiske.

Årsaker

Den faste undersøkelseskommisjonen for visse ulykker innen fiskeflåten har i sine rapporter av henholdsvis 23. mai 2003 og 15. juni 2004 konkludert med følgende årsaker til ulykkene:

Fartøy 1:

- Kombinasjonen av stiv båt, glatt dekk og svært lav rekke ved arbeidsposisjonen har medført at eieren har falt over bord i en periode da han ikke var fullt oppmerksom.
- Han hadde ikke sikkerhetsline, noe som ville hindret fall over bord.
- Båten har overbordleider. På grunn av båtens store vindfang og høye driftshastighet under de gjeldende værforhold antas det likevel at eieren hadde små muligheter for å ta igjen båten og komme seg om bord.

Fartøy 2:

- Kommisjonen har funnet det overveiende sannsynlig at ulykken skyldtes at eieren falt over bord. Det er videre funnet sannsynlig at fallet skyldtes at eieren underveis til fiske forsøkte å heise mesanen ved å hale i tauet som løfter mesanseglet. Tauet røk av, slik at gaffelen og mesanseglet falt ned på bommen. For å rekke opp til bommen for å surre seglet har han uten å stoppe båten, stått på rekka. Under dette arbeidet har han mistet balansen og falt over bord.

Sikkerhetstiltak

Fall over bord situasjoner i fart eller under fiske medfører ofte stor fare for tap av menneskeliv, spesielt gjelder dette ênmannsfartøy hvor muligheten for å nå tak i fartøyet og komme seg om bord igjen i mange tilfeller kan være en nærmest umulig oppgave.

Sjøfartsdirektoratet vil understreke viktigheten av å bruke sikkerhetsutstyr og å ta nødvendige forholdsregler for å redusere risikoen for fall over bord ulykker.

Krav for fiske- og fangstfartøy med største lengde mindre enn 15 meter

- Sikkerhetssele med tilhørende sikkerhetsline skal benyttes når det arbeides slik at det er fare for å falle over bord eller når det arbeides på dekk i dårlig vær. Dersom arbeidet er av en slik art at denne type utstyr likevel ikke kan brukes, skal det tas andre betryggende forholdsregler, jf. Forskrift av 15. oktober 1991 nr. 710 om sikkerhetstiltak m.v. på fiske- og fangstfartøy (heretter forkortet SF), § 28, punkt 2.
- Ved arbeid på dekk om bord i fartøy med 1 person, bør det benyttes sikkerhetssele/belte med line, såfremt ikke forholdene tilsier at dette er farlig eller særlig vanskelig, jf. SF § 28, punkt 3.
- Arbeid utenbords under fart må bare utføres når det er tvingende nødvendig, jf. SF § 28, punkt 4.
- På åpent dekk skal det være sklisikring slik at sikkert fotfeste oppnås rundt vinsjer og spill og der personer skal gå eller oppholde seg, jf. SF § 37.
- Ved fiske fra fartøy med 1 person om bord, bygget før 1. januar 1992, skal det være hengt en leider ut over rekka på hver side av fartøyet dersom ikke fast leider med håndrekker er anordnet. Leider som kan utløses fra sjø kan benyttes.

Fartøyets fører er ansvarlig for at de påbud og kontrolltiltak m.m. som følger av SF gjennomføres, jf. SF § 3.

Det understrekes at kravene til sikkerhetstiltak som er gitt i SF gjelder generelt både for nye og eksisterende fiske- og fangstfartøy, herunder fartøy som er under 10,67 m største lengde og som ikke er omfattet av noe kontrollregime.

I tillegg til kravene i SF skal fartøy som er bygget etter 1. januar 1992 tilfredsstille kravene i Forskrift av 15. oktober 1991 nr. 708 om bygging og utrustning av fiske- og fangstfartøy fra 6 m og opptil 15 m største lengde (heretter forkortet BU91).

Dette innebærer at fartøyene generelt skal være bygget og utrustet i samsvar med kravene i Nordisk Båtstandard for yrkesbåter under 15 meter, 1990 (heretter forkortet NBS). Sjøfartsdirektoratet vil spesielt minne om følgende bestemmelser:

- For fartøy uten nordisk godkjennelse skal hovedprodusent/bygger, herunder bygger av halvfabrikat/selvbygger, samt importør/egenimportør, bekrefte til fartøyets eier at fartøyet er bygget i henhold til aktuelle krav i NBS, jf. BU91, § 10.
- Høyden av skansekledning og rekkverk skal være minimum 750 mm, jf. NBS, kap. Y13.
- Det skal være arrangert fast leider med håndrekker på fartøyets aktre del, SB side eller helt akterut. Leiderens nederste trinn skal nå minst 300 mm under vannlinjen, jf. SF § 17, punkt 5.1.

Rune Teisrud
Sjøfartsdirektør

Lasse Karlsen
Avdelingsdirektør